

'Her şey düşünülebilir..'

Yaşamı ve dünyanın işleyişini anlamaya çalışan çocuklara yardımcı olacak temel sorularla kurgulanmış kitaplardan oluşan "Çıtır Çıtır Felsefe" dizisi, ülkemizde yayımlanmaya başladığı 2006'dan bu yana büyük ilgi gördü. Dizinin yazarı Brigitte Labbé, 35. İstanbul Kitap Fuarı'nda okurla buluşacak. Bu buluşma öncesi Labbé'yle konuştuk.

AZADE ASLAN

On beş yıl önce, Fransa'da okurken bir arkadaşımın kütüphanesinde ilk "Çıtır Çıtır Felsefe" kitabıyla karşılaşmamı dün gibi hatırlıyorum.

Yirmi beş yaşımdayken bu çocuk kitabına bayılmıştım; ilk düşüncem, bu kitabın Türkçede de olması gerektiği. Diziden birkaç kitabı, yayın şansı olup olmadığına dair hiçbir fikrim olmadan, sadece çevirme keyfi için çevirmiştim. Bugün, dizinin otuz kadar kitabı Türkçede yayımlandı. Sanırım Türkiye bir istisna değil. Dizi bugüne kadar kaç dile çevrildi? Yazdığım kitabın ilk çevirisini eline aldığında neler hissetmiştin?

■ Seninki çok güzel bir hikâye ve beni gerçekten etkiledi. Çünkü sayende, "Çıtır Çıtır Felsefe" Türkçeleşti. Türkiye'yle ve Türkiye'deki çocuklarla tanıştım. Burası, artık benim ikinci vatanım. Türkiye'de çok fazla zaman geçiriyorum, burada çok sevdiğim arkadaşlarım var. "Çıtır Çıtır Felsefe" şimdiye kadar yirmi iki dile çevrildi; en son yayımlandığı ülke Kolombiya. Kitabın başka bir dile çevirildiğini ilk gördüğümde büyük bir mutluluk duydum; çocukların evrensel olanı ödüllendirdiğini düşündüm! Ardından da büyük, çok büyük bir sorumluluk hissettim.

"KİTAPLARIMIN ÇEVİRİLERİYLE İLGİLİ KAYGI DUYMUYORUM"

■ Diziyi felsefe uzmanı bir danışmanla birlikte yazıyorsun. Dizinin ilk kitaplarında Michel Puech vardı; daha sonra onun yerini P. F. Dupont-Beurier aldı. İki farklı felsefe profesörüyle çalışmak diziyi nasıl etki etti? Çalışma şekli ve içerik ne yönde değişti?

■ Michel Puech'le de Pierre-François Dupont-Beurier'le de aynı şekilde çalışıyorum: İkisi de felsefe uzmanı; biri Sorbonne Üniversitesi'nde, diğeri bir lisede ders veriyor. Belli başlı filozofların, birlikte seçtiğimiz konular hakkındaki düşüncelerini bana aktarıyor, konu üzerine düşünsel bir bütünlük yaratmaya çalışıyorlar. Michel ya da Pierre-François imzalı kitaplar arasında fark olup olmadığını söylemekse okurlara düşer!

■ Bir yazarın, yazdığı şey üzerinde ister istemez bir miktar "kontrol manyağı" olacağını düşünüyorum. Kitapların anlamadığın dillere çevrilirken anlam kaybı ya da daha kötüsü, yanlış anlamalar olmasına dair bir kaygı yaşıyor musun hiç?

■ Yazarlar hakkındaki düşüncelerini sana bırakıyorum! Aslında bu, önyargılar üzerine bir tartışma için güzel bir giriş olurdu. Belki de metne ihanet etme düşüncesiyle kaygılanan çevirmenlerdir ki bunu da çok iyi anlarım; çevirmenlik ne zor meslek! Hayır, ben kaygılanmıyorum. Hakları devredeceği yabancı yayıncıları seçme konusunda Fransız yayıncıma güveniyorum; o yayıncılara da çevirmen seçimlerinde güveniyorum. Zaten kaygılsam da bir işe yaramazdım; yirmi iki dil öğrenmem mümkün değil! Türkiye özelinde konuşmak gerekirse sıfır kaygı duyuyorum. Teşekkürler Azade!

■ Ele aldığın belli konular, farklı kültürlerdeki çocuklara aktarım açısından çetrefilli. Felsefe evrensel bir olgu. Ancak kimi konuların, farklı kültürlerdeki çocukların yerleşik yaşayış ve algılama biçimlerine aykırı olabileceğini düşünüyor musun? Yurtdışındaki yayıncılardan, bu yönde geri dönüşler aldığın oldu mu?

■ Kültür, inanışlar, alışkanlıklar, gelenekler ne olursa olsun her şey düşünülebilir, her şey düşünülebilir. Aksine sansür denir. Elbette belli konular kızgınlık yaratabilir. Bu her yerde, her ülkede, hatta ailelerin içinde bile olabilir. Ama çocukların bazı konuları düşünmesini engellemek vahimdir çünkü bu şekilde çocuğa zihnini, zekasını kullanmamayı, kendine soru sormamayı öğretmiş olursunuz. Bu tehlikeli olabilir çünkü böyle bir çocuk, hayatı üzerinde hâkimiyet kurmak isteyen insanların avı olabilir.

"TÜRKİYE'DE ÇOCUKLARI DİNLEMELİ İSTİYORUM"

■ Kitaplarda, çocuk isimleri olarak farklı milletlere ve dinlere ait adlar kullandığınızı görüyoruz. Bunu özellikle mi tercih ettin?

■ Hepimiz dünyaya aitous! Bir bebek doğduğunda da "dünyaya geldi" demez miyiz? Bizi kıstıran ve bölen bütün aidiyet hikayelerini boşvermeyi öneriyorum! Bu konuda herkese Amin Maalouf'un Ölümçül Kimlikler'ini tavsiye ederim.

■ İstanbul Kitap Fuarı sırasında bir kez daha Türkiye'de olacaksın. Bundan önceki deneyimlerin, izlenimlerin nasıldı? Neler bekliyor, neler hissediyorsun?

■ Önceki izlenimlerim olağanüstü çünkü her seferinde çok sıcak ve güzel ağırlanıyorum. İlgili bir izleyici var; gerçek, samimi ve sahici bir paylaşım olduğunu hissediyorum. Günışığı Kitaphığı da gerçekleştirdiği her çalışmayı gönülden ve inanarak yapıyor; ben de orada olduğum süre boyunca buna elimden geldiğince katkı vermeye çalışıyorum. Bu yıl, bağlam kuşkusuz çok farklı. Toplum sarıldı, huzursuz ve gergin. Özellikle dinlemek istiyorum, çocukların neyi nasıl algılayıp yaşadığını ve neler hissettiğini dinlemek ve sorgulamalarına elimden geldiğince eşlik etmek istiyorum. İçinde yaşadıkları ve büyüdükleri toplumu, onları çevreleyen dünyayı kendi başlarına düşünebilsinler ve kendilerinden aydın bir vatandaş yaratabilsinler diye. ■